

VALLANKUMOUKSEN PARIISI

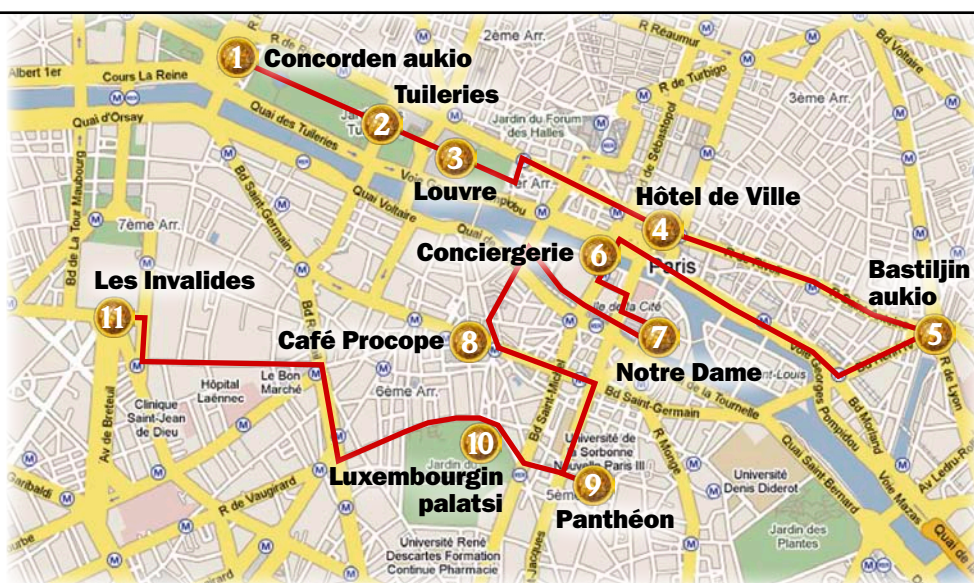
PARIISI TUTUKSI KÄVELLEN

7,1 kilometrin pituinen reitti
sivua vallankumouksen
keskeisiä tapahtumapaikkoja.

Reittiä voi lyhentää kävele-
mällä suoraan Hôtel de Villeltä

Conciergerieen. Oppaan voi
tulostaa osoitteesta

www.tk-historia.fi.

1 CONCORDEN AUKIO

Osoite: Place de la Concorde

Kuoleman kenttä

Kierros alkaa vallankumouksen väki-
valtaisuuksien keskipisteestä. Vallan-
kumoushallinto nimesi Ludvig XV:n aukion
uudelleen Place de la Revolutioniksi,
'vallankumouksen aukioksi, ja pystytti
sinne giljotiinin. 21. tammikuuta 1793
aukiolle tuotiin Ranskan kuningas Ludvig
XVI mestattavaksi kaiken kansan nähden.

Kuninkaan kuolema käynnisti vallan-
kumouksen hirmuhallinnon eli terrorin
ajan. Intomielisen nokkamiehensä
Maximilien Robespierren johdolla vallan-

Vuonna 1795
vallankumouksen
hallintoelin, direktorio,
nimesi aukion uudestaan
Place de la Concordeksi.

kumoushallinto
alkoi vainota ja
teloittaa sadoittain
"vallankumouksen vihollisia". Teloitukset
saavuttivat huippunsa kesäkuussa 1794,
jolloin yli tuhat kansalaista sai
kuolemantuomion.

Kuukautta myöhemmin Robespierre
joutui itse giljotiiniin. Tarina kertoo, että
hänet teloitettiin ainoana kaikista
tuomituista kasvoit ylöspäin, jotta hän voisi
nähdä kuoleman lähestyvän.

Giljotiini sijaitsi Place de la Revolutionin
pohjoispäässä lähellä yhä olemassa olevaa
Hôtel de Crillonia.

Seuraavaksi Tuileries 100 metriä

2

TUILERIESIN PUISTO

Osoite: Jardin des Tuileries

Sveitsiläiskaartin kohtalonhetket

Lokakuussa 1789 kansalaiset pakottivat Ludvig XVI:n perheineen lähtemään Versaillesin palatsista Pariisiin. Heidät suljettiin kotiarestiin Tuileriesin palatsiin, joka oli yksi Louvren palatsin neljästä siivestä.

Pariisissa huhuttiin Ludvigin vehkeilevän maanpetosta, ja 10. elokuuta 1792 vihaiset pariisilaiset tunkeutuivat Tuileriesiin syrjäyttääkseen kuninkaan. Myös armeija kääntyi hallitsijaa vastaan ja liittyi kapinoivaan kansanjoukkoon. Ainoastaan kuninkaan henkivartiokaartin

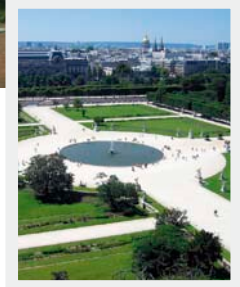
Yli 20 000 pariisilaista tunkeutui kansalliskaartin tukemana Tuileriesin palatsiin ja surmasi kuninkaan henkivartiokaartin viimeiseen mieheen.

SHUTTERSTOCK & BROGEMAN

950 sotilasta pysyivät uskollisina hallitsijalle ja maksoivat siitä hengellään. Kaikki sveitsiläiskaartin sotilaat saivat surmansa Tuileriesissa, mutta kuningas pääsi pakenemaan kansalliskokouksen tiloihin. Hyökkäys merkitsi monarkian loppua Ranskassa. Tuileriesin palatsi tuhoutui Pariisin kommuunin aikaan vuonna 1871.

Entisen tiilitehtaan (ranskaksi tuileries) paikalla on nykyään pariisilaisten suosima puisto.

Seuraavaksi Louvre 100 metriä

3

LOUVREOsoite: Louvre
Aukioloajat: www.louvre.fr (englanniksi)**Kuninkaan vankilasta tuli museo kansalle**

Tuileriesin puiston toisessa päässä kohoaa yksi Euroopan vaikuttavimmista palatseista: Louvre, jossa Ludvig XVI odotti vankina teloitustaan giljotiinissa.

Kaksi kuukautta kuninkaan teloituksen jälkeen Louvre avattiin yleisölle museona, jossa tavallinen kansa pääsi ihaillemaan vallankumouksellisten aatellisilta takavarikoimia taideteoksia.

Seuraavaksi Hôtel de Ville 800 metriä

SHUTTERSTOCK

Hallitsijat asuivat Louvressa vuoteen 1672. Nykyään se on taidemuseo.

4

HOTEL DE VILLE

Osoite: Place de l'Hôtel de Ville

Robespierre pakeni kaupungintalolle

14. heinäkuuta 1789 raivostunut väkijoukko tunkeutui Pariisin kaupungintaloon. Pormestari Jacques de Flesselles yritti turhaan puolustautua syytöksiltä, joiden mukaan hän oli kuningasvallan kannattaja, ja hänet ammuttiin kaupungintalon portaille.

Vuonna 1794 Maximilien Robespierre pakeni kaupungintaloon kansalliskonventin syytettyä häntä rikoksista kansakuntaa vastaan. Kun vallankumousjoukot ehtivät paikalle, Robespierre sai luodista joko itsemurhayrityksen tai santarmin laukauksen seurauksena. Luoti murskasi hänen leukansa, mutta hän jäi henkiin. Hänet

vietiin Seinen toiselle rannalle Conciergerien vankilaan ja tuomittiin samana päivänä kuolemaan.

Vuonna 1871 kaupungintalo vaurioitui pahoin tulipalossa, jossa tuhoutui myös valtaosa vallankumousajan virallisista asiakirjoista.

Rakennus korjattiin ja otettiin uudelleen käyttöön vuonna 1892.

Seuraavaksi Bastiljin aukio 900 metriä

Robespierre pakeni vangitsijoitaan Pariisin kaupungintaloon eli Hôtel de Villeen.

BROGEMAN & SHUTTERSTOCK

Pariisi on hallittu osoitteesta Place de l'Hôtel de Ville vuodesta 1357 lähtien.

5

BASTILJIN AUKIO

Osoite: Place de la Bastille

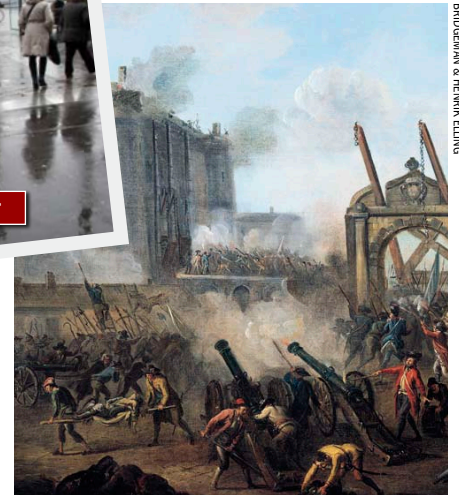
Väkijoukko valtasi vihatun vankilan

Bastiljin valtausta pidetään yleisesti Ranskan suuren vallankumouksen lähtölaukauksena. Kapinoivat pariisilaiset pelkäsivät, että kuningas lähettäisi kaupunkiin sotilaita tukahduttamaan siellä kytevää kapinamieliläisyyttä. Siksi he tunkeutuivat 14. heinäkuuta 1789 kello 13:n aikaan Bastiljiin, joka toimi tuolloin vankilana ja asevarastona. Väkijoukko surmasi linnakkeen komentajan Bernard René Jourdan de Launayn sekä 32 sotilasta ja vapautti vankilan seitsemän vankia.

Samalla he ottivat haltuunsa linnakkeen tykit ja ruudin. Bastiljin valtauksen muistoksi Ranskan kansallispäivää vietetään 14. heinäkuuta.

Seuraavana päivänä alkoi linnakkeen purkaminen, ja marraskuuhun mennessä se oli hävitetty. Bastiljin kivistä rakennettiin Seinen ylittävä Concorde'n silta.

➡ Seuraavaksi Conciergerie 1,2 km

BASTILJIN ÄÄRIVIIVAT

Bastilji revittiin maan tasalle. Nykyään sen olemassaolosta muistuttaa vain kiveys asfaltissa.

BRIDGEMAN & HENRIK ELLING

6

CONCIERGERIE

Osoite: Boulevard de Palais 2

Aukioloajat: conciergerie.monuments-nationaux.fr/en/ (englanniksi)

Giljotiinin odotushuone

Ranskan oikeuslaitoksen päämaja Palais de Justice sijaitsee Île de la Citén saarella, jolle kelttiläiset heimot perustivat Pariisin noin 2 000 vuotta sitten. Rakennuksen kellarissa oli Conciergerien vankila. Tuhannet poliittiset vangit odottivat Conciergerien tyrmässä vallankumoustuomioistuimen käsittelyä, jossa heitä odotti joko vapaus tai kuolema. Mikäli vanki todettiin syylliseksi, hän päätyi lähes varmasti giljotiiniin.

Nykyään Conciergerie on museo, joka muistuttaa vallankumouksen pimeästä puolesta. Siellä on muun muassa selli, jossa kuningatar Marie Antoinette vietti elämänsä viimeiset 77 päivää.

Joutuminen Conciergerieen merkitsi käytännössä lähes varmaa kuolemantuomiota.

Palais de Justice on ollut Ranskan oikeuslaitoksen pääpaikka keskiajalta saakka.

➡ Seuraavaksi Notre Dame 250 metriä

SHUTTERSTOCK & BRIDGEMAN

7

NOTRE DAMEN KIRKKO

Osoite: Paris Notre-Dame

Aukioloajat: www.notredamedeparis.fr

Napoleonista tuli Ranskan keisari

Seinen saarella kohoaa Notre Dame, yksi Euroopan suurimmista goottilaisista katedraaleista. Vallankumouksen aikaan katolisista pappeja pidettiin korruption ja ahneuden ruumiillistumina. Vallankumouksen villitsemä kansa innostui ryöstelemään kirkkoja Pariisin Notre Dame mukaan lukien. Kumoukselliset olisivat halunneet hävittää vanhan katedraalin maan tasalle, mutta Napoleon pelasti sen tuholta.

Vuonna 1804 Ranskan ensimmäinen tasavalta hajosi, ja Napoleon kruunautti itsensä Notre Damessa Ranskan keisariksi.

Notre Dame valmistui Île de la Citén saarelle vuonna 1345.

Ranskan vallankumous päättyi, kun Napoleon kruunautti itsensä keisariksi vuonna 1804.

➡ Seuraavaksi Café Procope 600 metriä

TILSTEN BILD & SHUTTERSTOCK

8

CAFÉ PROCOPE

Osoite: Rue de l'Ancienne Comédie 13

Kumouksellisten kohtaamispaikka

Rue de l'Ancienne Comédien varrella on Pariisin vanhin ravintola, Café Procope. Vuonna 1686 perustettu Procope on aina ollut suurmiesten suosiossa: muun muassa Voltaire, Jean-Jacques Rousseau ja Victor Hugo nauttivat siellä aamiaista lähes päivittäin.

Vallankumouksen aikaan Robespierre ja muut kumouksen johtohahmot keskustelivat Procopessa Ranskan tulevaisuudesta, ja se oli Napoleonin kantapaikka. Seinillä roikkuu Procopen historiasta kertovia tauluja, ja näytteillä on muun muassa Napoleonin päähine.

Procopen julkisivua koristaa muistolaatta, johon on kirjoitettu ravintolan kuuluisien kanta-asiakkaiden nimiä.

HENRIK ELING

➡ Seuraavaksi Panthéon 700 metriä

9

PANTHÉON

Osoite: Place du Panthéon

Vallankumouksen sankarien viimeinen leposija

Latinalaiskorttelissa komeilee uusklassiseen tyyliin rakennettu Panthéon, jonka julkisivu jäljittelee Rooman kuuluisaa Pantheon-temppeliä. Ludvig XV käynnisti 83 metrin korkuisen ja 110 metrin pituisen kirkon rakennustyöt vuonna 1758, mutta rahapulan vuoksi rakennuksen valmistuminen viivästy suurellä vallankumouksen alkamisvuoteen 1789.

Vallankumoukselliset päättivät tehdä Panthéonista muistomerkin Ranskan

kansallissankareille. Rakennukseen on haudattu muun muassa filosofi Jean-Jacques Rousseau sekä kirjailijat Victor Hugo ja Voltaire.

Ranska kunnioittaa yhä edesmenneitä kansallissankareitaan hautaamalla heidät Panthéoniin. Ainoa nainen, joka on saanut kunnian tulla haudatuksi Panthéoniin, on kaksinkertainen Nobel-palkittu Marie Curie.

SHUTTERSTOCK & TOPFoto

Filosofi Rousseau ajatukset loivat pohjan vallankumoukselle. Hänen arkkunsa siirrettiin kunnianosoituksena Panthéoniin.

➡ Seuraavaksi Luxembourgin palatsi 350 metriä

10

LUXEMBOURGIN PALATSI

Osoite: Rue de Vaugirard 15

Vallankumouksen hermokeskus

Pariisin suurimmassa puistossa Luxembourgin puistossa sijaitsee lähes 400 vuotta vanha Luxembourgin palatsi.

Vallankumouksen aikana palatsi oli jonkin aikaa vankilana, mutta vuonna 1795 sen otti käyttöön vastaperustettu direktorio, joka oli vaaleilla valittu viisijäseninen neuvosto, käytännössä Ranskan hallitus. Kun Napoleon Bonaparte valittiin Ranskan ensimmäiseksi konsuliksi vuonna 1801, hän otti Luxembourgin palatsin haltuunsa ja muutti sinne asumaan. Nykyään palatsi on Ranskan senaatin istuntopaikka.

SHUTTERSTOCK & MARY EVANS

Vuosina 1795–1799 Ranskaa hallitsi viisijäseninen direktorio, joka kokoontui Luxembourgin palatsissa.

Palatsi oli Ludvig XIII:n lahja äidilleen Maria de Medicille.

➡ Seuraavaksi Les Invalides 1,5 km

Napoleonin hautapaikka

Ludvig XIV:n rakennuttama sotilassairaala Les Invalides valmistui vuonna 1670. Valtavassa sairaalassa on siitä lähtien hoidettu haavoittuneita sotilaita ja sotaveteraaneja. Les Invalides näytteli tärkeää osaa myös Ranskan vallankumouksessa, sillä vallankumoukselliset kokoontuivat ja aseistautuivat siellä 14. heinäkuuta 1789.

He tunkeutuivat varhain aamulla sairaalan asevarikolle ja varastivat sieltä ruutia, aseita ja tykkejä Bastiljin valtausta varten.

Nykyään sairaalarakennuksissa on useita sotamuseoita, joissa on esillä muun muassa Napoleonin ajasta kertovia näyttelyitä. Sairaala on myös Ranskan sotasankareiden mausoleumi, ja vuonna 1861 sen kappeliin haudattiin vankeudessa kuollut entinen kenraali ja keisari Napoleon Bonaparte.

Vallankumousjoukkoja kokoontumassa Les Invalidesissa juuri ennen Bastiljin valtausta.

SHUTTERSTOCK & AKG IMAGES

Napoleonin sarkofagi on nähtävillä Les Invalidesin kirkon kryptassa.

VINKKI!

Vuokraa polkupyörä

Kaupunkipyörä on kätevä tapa liikkua paikasta toiseen. Pyörän voi vuokrata eurolla kokonaiseksi päiväksi. Tulosta englanninkielinen ohje ja kartta vuokrauspisteistä osoitteesta www.en.velib.paris.fr.

HENRIK ELLING